

श्री सोमनाथसंस्कृत-युनिवर्सिटी, वेरावलम्
सत्रान्तपरीक्षा, अक्तुबर - 2019

कक्षा – शास्त्री-2 (SEM-3)	सत्रम् – 3	गुणाः - 70
विषयः – पौरोहित्यम्	प्रश्नपत्रम् - 7 - CE - 2.3.3 (NEW/OLD)	समयः- 8 तः 11
दिनाङ्कः- 16/10/2019	संदर्भग्रन्थः – याज्ञवल्क्यस्मृतिः	

(प्रथमान्वितिः - युनिट-1)

प्र-1 द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । 10

1. व्यवहारान्नृपः पश्येह विद्वद्भिर्ब्राह्मणैः सह ।
धर्मशास्त्रानुसारेण क्रोधलोभविवर्जितः ॥
2. आगमोऽभ्यधिकोभोगाद् विनापूर्वं क्रमागतान् ।
आगमोऽपिबलं नैव भुक्तिः स्तोकापि यत्र नो ॥
3. विनापि साक्षिभिर्लेख्यं स्वहस्तलिखितं तु यत् ।
तत्प्रमाणं स्मृतं लेख्यं बलोपधिकृताहते ॥

प्र-2 कस्यदिकेस्य सारांशं लिखत । 10

1. साक्षिप्रकरणम् ।
2. ऋणादानप्रकरणम् ।

(द्वितीयान्वितिः - युनिट-2)

प्र-3 द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । 10

1. विभागं चेत्पिता कुर्याद् इच्छयाविभजेत्सुतान् ।
ज्येष्ठं वा श्रेष्ठभागेन सर्वे वा स्युः समांशिनः ॥
2. अपुत्रेण परक्षेत्रे नियोगोत्पादितः सुतः ।
उभयोरप्यसौरिक्थी पिण्डदाता च धर्मतः ॥
3. अपुत्रा योषितश्चैषां भर्तव्याः साधुवृत्तयः ।
निर्वास्या व्यभिचारिण्यः प्रतिकूलास्तथैव च ॥

प्र-4 कस्यदिकेस्य सारांशं लिखत । 10

1. सीमाविवादप्रकरणम् ।
2. क्रीतानुशयप्रकरणम् ।

(तृतीयान्वितिः - युनिट-3)

प्र-5 द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । 10

1. शोणितेन विना दुःखं कुर्वन्काष्ठादिभिर्नरः ।
कात्रिंशतं पणान्दण्ड्यो द्विगुणं दर्शनेऽसृजः ॥
2. वसान् स्त्रिन्पणान्दण्ड्यो नेजकस्तु परांशुकम् ।
विक्रयावक्रयाद्यान याचितेषु पणान्दश ॥
3. राजनिस्थाप्यते योऽर्घः प्रत्यहं तेन विक्रयः ।
क्रयो वा निःस्रवस्तस्माद् वणिजां लाभ कृत्स्मृतः ॥

प्र-6 कस्यदिकेस्य सारांशं लिखत ।

10

1. विक्रीयासंप्रदानं नाम प्रकरणम् ।
2. स्तेयप्रकरणम् ।

प्र-7 दशानां लघूत्तराणि लिखत ।

10

1. दण्डस्य कति भेदाः
2. प्रत्यर्थिनि मुद्रालेख्य अन्यतमे अनीतं किं कुर्याद्
3. शोधितपत्रारूढे पूर्वपक्षे किं कर्तव्यम्
4. अर्थशास्त्रस्य व्यवस्थायां कः बलवान्
5. परावर्त्य द्रव्यस्य किं कर्तव्यम्
6. दिव्ये साधारणविधिः कीदृशी
7. कैः चतुर्दिक्षु होमः कर्तव्यः
8. तुलायाः किं स्थानम्
9. घटविधौ घटं प्रथमं अर्चयेत् । कस्य मतमस्ति केन उक्तम्
10. अनन्तरापतितेपिण्डे किं कर्तव्यम्
11. ब्राह्मणानां पीडाकरं किं दण्डं देयम्
12. नाणकपरीक्षणं किं कर्तव्यम्
13. साहसनाम किम्
14. त्रैविद्याः व्याख्या कार्या ।
15. सवर्णविषये दण्डं कीदृशं भवति
